

Samenvatting

Volgens vaste rechtspraak moet een product, dat in een lidstaat wettig in de handel is gebracht, in beginsel in elke andere lidstaat in de handel kunnen worden gebracht zonder aan bijkomende controles te worden onderworpen.

Nationale stelsels die het in de handel brengen van goederen afhankelijk stellen van voorafgaande goedkeuring, zoals het plaatsen op een positieflijst, beperken de toegang tot de markt van de invoerende lidstaat en moeten derhalve worden beschouwd als een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking in de zin van artikel 34 VWEU.

Een dergelijke maatregel is slechts toelaatbaar indien in de eerste plaats is voldaan aan het vereiste dat de opstelling van een dergelijke lijst en de latere wijzigingen daarvan berusten op criteria die objectief en niet discriminerend zijn.

Nu alleen zoogdiersoorten die reeds aantoonbaar in Nederland worden gehouden voor plaatsing op de positieflijst in aanmerking komen en zoogdiersoorten die in andere lidstaten rechtmatig worden gehouden doch in Nederland niet, moet worden vastgesteld dat deze maatregel discriminerend is ten opzichte van in andere lidstaten rechtmatig gehouden zoogdiersoorten en daarmee een verkapte beperking ten opzichte van uit andere lidstaten ingevoerde producten betekent en derhalve een verboden maatregel van gelijke werking als bedoeld in artikel 34 VWEU.

Feiten en omstandigheden

De Staatssecretaris is voornemens om met ingang van 1 januari 2015 de bepalingen inzake de Positieflijst in de Regeling houders van dieren in te voegen en het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 2.2, eerste tot en met vierde lid, van de Wet dieren en artikel 1.4 van het Besluit houders van dieren op deze datum te stellen.

Ten behoeve van het opstellen van de positieflijst zijn de in Nederland aantoonbaar gehouden zoogdiersoorten geïventariseerd. Deze soorten zullen beoordeeld worden. Per 1 januari 2015 zal in zijn algemeenheid het verbod op het houden van zoogdiersoorten die niet op de positieflijst staan in werking treden. Voor de houders van een op 1 januari 2015 in Nederland geïventariseerde, maar nog niet beoordeelde zoogdiersoort geldt een vrijstelling van het houd- en fokverbod totdat een besluit is genomen over een aanwijzing of niet-aanwijzing van de soort. De niet geïventariseerde diersoorten worden niet in de beoordeling meegenomen en mogen vanaf het in werking treden van de positieflijst niet in Nederland gehouden worden. Houders van dieren die niet worden aangewezen mogen deze dieren houden tot de dieren overlijden. Aanvullend op het houdersverbod zal ook een fokverbod gaan gelden.

Toetsing aan het Europese verbod op discriminatoire kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking

Volgens vaste rechtspraak moet een product, dat in een lidstaat wettig in de handel is gebracht, in beginsel in elke andere lidstaat in de handel kunnen worden gebracht zonder aan bijkomende controles te worden onderworpen, onder voorbehoud van door het gemeenschapsrecht vastgestelde of toegelaten uitzonderingen (zie met name arresten van 20 februari 1979, Rewe-Zentral, „Cassis de Dijon”, 120/78, Jurispr. blz. 649, punt 14, en 5 april 2001, Bellamy en English Shop Wholesale, C-123/00, Jurispr. blz. I-2795, punt 18).

Nu gelet op het vorenstaande alleen zoogdiersoorten die aantoonbaar in Nederland worden gehouden zijn geïnventariseerd, moet worden geconstateerd dat zoogdiersoorten die niet in Nederland aantoonbaar worden gehouden, doch wel in andere Europese Lidstaten per de voorgenomen datum van 1 januari 2015 niet meer gehouden mogen worden.

Volgens de rechtspraak van het Hof in de zaak Andibel (arrest van arrest van 19 juni 2008, C-219/07) is een regeling die aan het houden van zoogdieren de voorwaarde verbindt dat de soorten waartoe zij behoren, eerst op een positieve lijst zijn geplaatst, en die ook van toepassing op specimens van soorten die rechtmatig worden gehouden in andere lidstaten, slechts in overeenstemming met het gemeenschapsrecht indien aan diverse voorwaarden is voldaan.

In de eerste plaats moeten de opstelling van een dergelijke lijst en de latere wijzigingen daarvan berusten op criteria die objectief en niet discriminerend zijn.

De methodiek van de positieflijst is echter wel discriminerend. Alleen zoogdiersoorten die al in Nederland worden gehouden zijn geïnventariseerd en kunnen na toetsing voor plaatsing op de positieflijst in aanmerking komen. Soorten die wel in andere lidstaten worden gehouden maar niet in Nederland worden op deze manier stelselmatig buiten de positieflijst gehouden. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt naar het omvang of het risico dat het houden van deze soorten met zich mee zou brengen. (Zie ook de overwegingen 55-57 van Commissie/Denemarken (arrest van 23 september 2003, C-192/01, Jurispr. blz. I-9693)).

Gelet hierop kan niet anders dan geconcludeerd worden dat het beperken van de positieflijst alsmede de geïnventariseerde soorten tot zoogdiersoorten die reeds in Nederland worden gehouden discriminerend is jegens zoogdiersoorten die in andere lidstaten rechtmatig worden gehouden.

Uit hetgeen door het Hof van Justitie is opgemerkt omtrent maatregelen van gelijke werking in de zaken Dassonville (arrest van 11 juli 1974, zaak 8/74) en Cassis de Dyon (arrest van 20 februari 1979, Rewe-Zentral, „Cassis de Dijon”, 120/78, Jurispr. blz. 649) moet het bezitsverbod worden aangemerkt als handelsbelemmerende maatregel. Het betreft immers een regeling die de intracommunautaire handel al dan niet rechtstreeks, daadwerkelijk of potentieel kan belemmeren.

Nog daargelaten of een dergelijke maatregel gelet op het bepaalde in artikel 36 VWEU gerechtvaardigd zou kunnen zijn, moet de voorgenomen systematiek waarbij de positieflijst zich beperkt tot reeds in Nederland aantoonbaar gehouden soorten, als discriminerend worden beschouwd en reeds daarom als een niet-aanvaardbare maatregel van gelijke werking die discriminerend is ten aanzien van soorten die rechtmatig in andere lidstaten worden gehouden. Het gaat derhalve om maatregelen die een willekeurige discriminatie en een verkapt beperking ten opzichte van uit andere lidstaten ingevoerde producten betekent en daarmee een verboden maatregel van gelijke werking als bedoeld in artikel 34 VWEU.

Mw. Mr. E. Philippi-Gho,

Jurist Europees recht & soortenbeschermingsrecht

12 oktober 2014.